

EKOVÝCHOVA PRO DĚTI S AUTISMEM?

Stanislava Švédová a Lucie Růžičková

EKOVÝCHOVA spravedlivě PRO VŠECHNY

Brno, 19. 10. 2023

Kdo jsme

rezekvítek

Začátek

- Součást velkého projektu

Pojďte si s námi užívat přírody!

PŘÍRODOVĚDNÝ KROUŽEK

pro lidi s PAS, od března 2015 do února 2016

1x za týden střídavě v úterý nebo ve středu
od 15:00 do 16:30 hodin
na Rezekvítku (Kamenná 6) nebo v Lamacentru (Hády)

Společně prozkoumáme přírodu všemi smysly.
Seznámíme se se zvířaty v Lamacentru a budeme o ně pečovat.
V nedalekém sadu vysadíme stromy a zažijeme mnoho dalšího...
Vše formou hry, bádání a tvořivé činnosti.

Kroužek je určen: osobám s poruchou autistického spektra
(aktivit se budou účastnit kromě lektorů i proškolení asistenti)

Cena: 0 Kč (Kroužek je financován z projektu FNNO „Spojme síly, vraťme brněnské přírodě její bohatství“, č. 76-FN-045 v rámci klíčové aktivity Nedej se, přidej se!)

Více informací:

Pavla Kadlová (APLA)
tel: 548 220 345, 775 199 801
e-mail: oas@apla-jm.cz

fond
pro NNO

NROS

partnerství

eea
grants

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.
www.fondnno.cz www.eeagrants.org

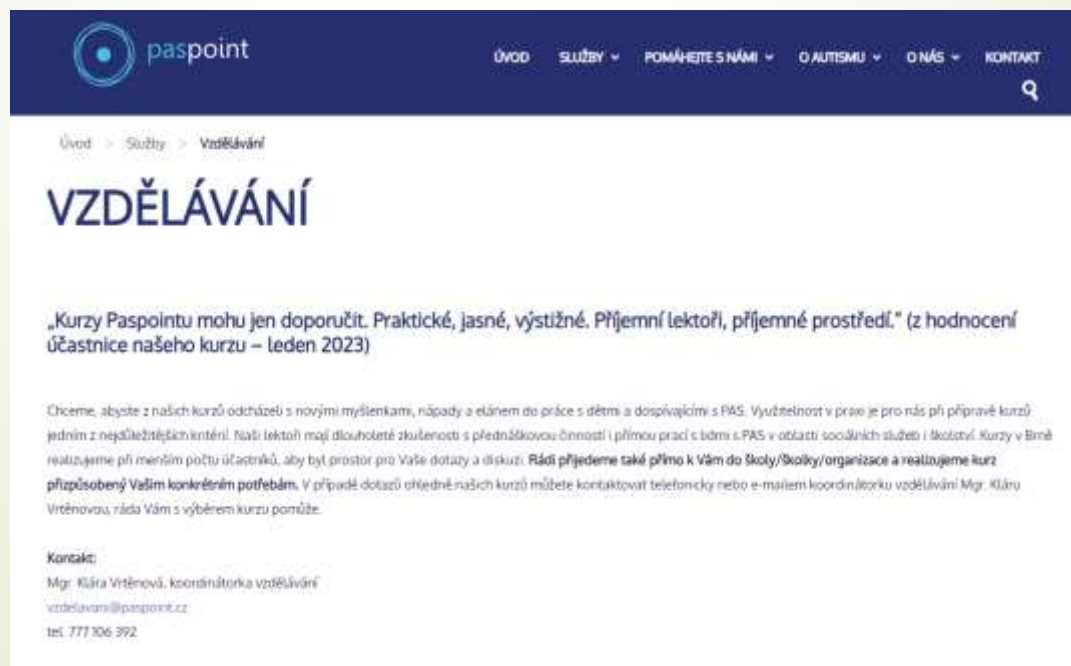
Pokračování

- Kroužek vs jednotlivé programy?
- Příměstský tábor – mimo Paspoint nikdo nenabízí

Vzdělávání

- Konzultace s organizací APLA (dnes Paspoint)
- Přípravný kurz pro asistenty a pedagogy
- Náslechy při výuce a volnočasových kroužcích

Úvod > Služby > Vzdělávání

VZDĚLÁVÁNÍ

„Kurzy Paspointu mohu jen doporučit. Praktické, jasné, výstižné. Přjemní lektori, příjemné prostředí.“ (z hodnocení účastnice našeho kurzu – leden 2023)

Chceme, abyste z našich kurzů odcházeli s novými myšlenkami, nápady a elánem do práce s dětmi a dospívajícími s PAS. Využitelnost v praxi je pro nás při přípravě kurzů jedním z nejdůležitějších kritérií. Naši lektori mají dlouholeté zkušenosti s přednáškovou činností i přímou prací s lidmi s PAS v oblasti sociálních služeb i školství. Kurzy v Brně realizujeme při menším počtu účastníků, aby byl prostor pro Vaše dotazy a diskusi. **Rádi přijedeme také přímo k Vám do školy/školy/organizace a realizujeme kurz přizpůsobený Vaším konkrétním potřebám.** V případě dotazů ohledně našich kurzů můžete kontaktovat telefonicky nebo e-mailem koordinátorku vzdělávání Mgr. Kláru Vrtěnovou, ráda Vám s výběrem kurzu pomůže.

Kontakt:
Mgr. Klára Vrtěnová, koordinátorka vzdělávání
vzdelavani@paspoint.cz
tel. 777 306 392

Příprava na děti

- Děti s velmi specifickými projevy a potřebami
- Zkušenosti osobních asistentů
- Dotazníky pro účastníky

má při naštvání agresivní sklony k osobám ve svém okolí; nemá sebedestrukční sklony; věci ve svém okolí obvykle neničí, občas s nimi po někom hodí
při afektu nejlépe nechat vyzužit v prostoru bez živých entit, poté obejmou, hladit po zádech a uklidňovat

nebaví volný prostor na hry s dětmi, nucení k jídlu neznámých jídel, zdlouhavé výtvarné činnosti
potřeba neustále vědět, na koho se obrátit při problémech; potřeba neustále vědět harmonogram dne
problém při nenadálých změnách; dokáže vstřebat informaci od asistenta, že ke změně dojde
např.: Má na stole položenou tužku. Někdo si ji chce půjčit. Od asistentky musí zazníť informace, že si někdo bude tužku brát.

Nemá rád, když má špinavé ruce, nerad sahá na kovové věci (klika, řetěz u houpačky). Na tyto věci když už musí sahnout, sahá na ně přes rukáv bundy. Velmi často si chodí umýt ruce.

Dotazník

- stupeň postižení a úroveň schopností
- způsob komunikace
- motivace
- hypersenzitivita
- co mají rádi (téma) a může je odvést od afektu
- oblíbené aktivity
- co nesnáší
- další specifika

Jak se domlouvám s ostatními (běžně, nesmělost – raději se poptávat, mám radši vizuální podporu, používám AAK – jakou)
- BEZNĚ MLUVIM, NĚKDY SE NEJDŘÍVĚ ROZŮLÍM, NEŽ ABYCH ŘEKL, CO SE DĚJE

- z čeho mám strach nebo úzkost? Respekt před zvířaty, především před psy. Obecně prosím - nenutit k přímému kontaktu s jakýmkoliv zvířetem.

- jak druzí poznají, že se mi něco nelíbí? Co v tuto chvíli dělat? Začnu být rozžalostněný, pláču. Nezvládám, když nejsem první, musím pak být naopak poslední, i když to těžce zvládám – někdy až pláču. Na vyřešení tohoto problému všichni kolem mě usilovně pracují, ale dořešeno to ještě nemají. Asi nejvíc pomáhá předcházení situacím, kde se soutěží.

Co mi udělá radost a povzbudí mě (motivace)

dobrotivý bytovič' se šminatily amyžau - abo'kele, video, povídač' a amyži' žiti

- jak druzí poznají, že se mi něco nelíbí? Co v tuto chvíli dělat? Začnu se vztekat nebo mít strach. Stačí aby kolem proletěla vosa nebo včelka a je problém na světě i když ne pokaždé. A co dělat? Z pravidla mě stačí uklidnit hezkými slovy a nebo když jsem rozrušený nebo zlobivý až moc tak se nebojte být téměř direktivní. Prostě občas potřebuji pevnou ruku.

Co mi udělá radost a povzbudí mě (motivace)

UDĚLAT RADOST MY MŮŽE KAŽDÝ, KDO SE SEMAOU
CHCE KAMARÁDIT

Čemu se vyhýbám, nedělá mi dobře (přecitlivlost, rušivé podněty)

- křik
- změny plánu
- být se lidky (jsem seier)

O mně

Vyplňte prosím co nejpodrobněji, pomůžete nám tím lépe porozumět Vašemu dítěti.

Jméno a příjmení účastníka: XXXXXXXXXXXXXXX

Datum narození: XXXXXXXXXXXXXXX

Zákonný zástupce/kontaktní osoba: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

kontakt na zákonného zástupce/kontaktní osobu: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Adresa: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Název školy/stacionáře: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Primární diagnóza PAS: Aspergerův syndrom

Mám průkazku ZTP/P

Kde je možné se setkat s dobrovolníkem? Uveďte místo, které preferujete (místo školy, u vás doma, v prostorách Paspoint, z.ú.) Místo poté dohodneme.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Předchozí zkušenosti z volnočasových aktivit:

- máš zkušenosti z jiných aktivit? jaké?

Sokol, Věda nás baví

- co tě na nich bavilo

Prékážkové dráhy, pokusy

- jak dlouho trvaly

Ihned

- co tě naopak nebavilo

Čekat ve frontě, týmové hry

- co pro tebe bylo nápomocné

maminka, trenérky

- co naopak těžké

Hod míčem, spolupráce s dětmi

Co se mi nelíbí:

- jak zvládám nové prostředí? Potřebuji si prohlédnout, ale není problém
- jak zvládám cizí lidi v okolí? Nevšímám si, nevadí mi.
- jsem citlivý na hluk? Když trvá moc dlouho a je hodně nepříjemný.
- z čeho mám strach nebo úzkost? Z výšek.

Komunikace:

- jak komunikuji, jak se domlouvám s ostatními? Ukážu na konkrétní věc, vezmu dospěláka za ruku a přivedu k věci. Většinou ale ostatní komunikují se mnou, já moc komunikovat nechci.
- používám VOKS - ano/ne, budu mít s sebou komunikační sešit? Ne, nechci používat.
- co se mi nelíbí, když mi někdo říká (např. jaké oslovení nemám rád/a apod.)? Že něco nemám nebo nesmím dělat.
- co se mi naopak líbí (např. jaké oslovení mám rád/a apod.)? Nedokážu odpovědět.
- vadí mi cizí doteky? Ne, ale nesaňat na vlasy.

Další:

nikomu neodpouští chyby a omyly, přesto se ve škole spolupracovat stále učí
umí plavat; v bazénu bez problému, v přírodní vodě preferuje jako jistotu nafukovací objekt
drobné tiky těla, vkládání vulgarismů do řeči; nejlépe odvést stranou do klidu

Předpokládaná potřeba pomoci (fyzické podpora, ne/dokážu si říci o pomoc, s čím obvykle, ...)

- Zajištění základních potřeb: na začátek ukázat kam mohu jít na záchod nebo se občas zeptat
- Hygiena: zvládám, ale v něčem potřebuji říct udělejte to nebo ono

v jídle velmi vybíravý
dokáže na talíři snést část jídla, kterou jí a kterou nejí
bez alergií na potraviny
dokáže si říct, že danou věc nejí; preferuje nemíchané potraviny (rýží sni, rizoto ne)

Preference činností – Co mě baví?

- jaké hry mám rád/a? PEXESO, PUZLE, DOPLNŇOVAČKY
- jaké sporty mě baví? NE KOLEKTIVNÍ
- jakou mám oblíbenou hračku/hračky? JEN PUKYČKA NA SPANÍ
- jakou mám oblíbenou knihu nebo film? VĚCHNÝ
- mám rád/a procházky? ANO
- potřebuji nějakou specifickou motivaci/odměnu, jakou? POCHVALA JE HODNĚ

Krizové situace a jak je řešit

dlouhodobý pobyt ve velkém kolektivu
pomocí je individuální oddych v doprovodu max jedné osoby

Co děti s PAS potřebují

- Osobní asistent 1:1, aktivity plnitelné individuálně
- Názornost, harmonogram, dodržování pravidel
- Vizualizační pomůcky

		
CVIČIT	JÍT	MLUVIT
		
DÁT	ČIST	NĚST
		
HRÁT SI	NAKUPOVAT	OBLÉKAT SE
		
ČEKAT	JÍST	POČÍTAT
		
DÍVAT SE	MALOVAT	SEDEŤ

		
STRÍHAT	PÍT	VSTÁVAT
		
OBOUVAT SE	PSÁT	UKLÍZET
		
POMÁHAT	SPÁT	ZOUVAT SE
		
SLAVIT	TANCOVAT	UKLÍZET
		
SVLÉKAT SE	TELEFONOVAT	ZPIVAT

Dubnová schůzka v Lamacentru

Program:

- ☞ přivítání
- ☞ úvodní hra: mapa
- ☞ svačina, převlečení "farmářský den":
- ☞ rozcvička
- ☞ krmení lam a ovcí
- ☞ úklid kálišť
- ☞ doplnění vody a sena
- ☞ závěrečná hra: hádaná

Razítka za splněné úkoly:

"	"	"	"
"	"	"	"

Co děti s PAS potřebují

- Nenáročnost na jemnou motoriku
- Tichý kout s hračkami, knihami, omalovánkami, kinetickým pískem apod.
- Upravit aktivity, např. „bezkontaktní kontakt“ se zvířaty

Co děti s PAS potřebují

- Možnost volby aktivity – hlavní aktivita, alternativní aktivita, vlastní aktivita
- Více úrovní obtížnosti

Úskalí

- Nedostatek asistentů
- Doprava

Úskalí

- Antipatie mezi účastníky
- Příliš heterogenní skupina

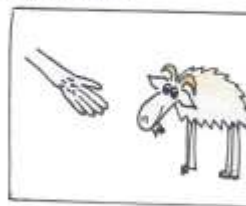

Příklady aktivit

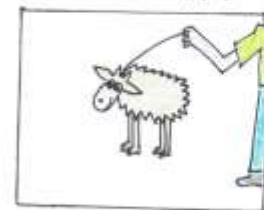

KOZEL ZAHRADNÍKEM

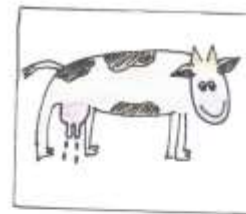
1. KRMENÍ

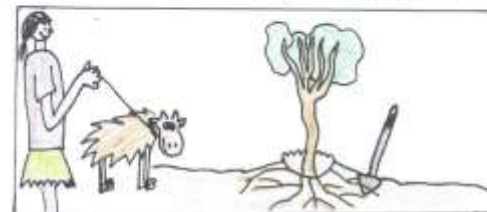
PROCHÁZKA

2. DOJENÍ VÝROBA MÁSLA

3. SÁZENÍ STROMKU S KOZLEM

Příklady aktivit

Příklady aktivit

Cílová skupina

- Děti s PAS + děti s mentálním postižením + děti s fyzickým handicapem
- Často odkázání jen na aktivity nabízené školou
- Ne všichni jsou mobilní → pomohlo by auto (změna prostředí, nabývání dovedností, nové zkušenosti...)

Doporučení

- Paspoint školení
- Počítat s velkou časovou náročností (pomůcek potřeba dost, ale dají se pořídit levně)
- Finanční podpora:
  - MŽP (Program na podporu projektů NNO → Podpora propojování EVVO se sociální oblastí → žádost do 23. 10. 2023)
  - OSP MMB (PROGRAM II – Aktivity v sociální oblasti → žádost do 31. 10. 2023)
  - soukromé firmy

Nebojte se autistů

- ▶ Udržujte odstup... 😊

Nebojte se autistů

- Nuda nehrozí, obohacení jisté 😊

